

English follows Hebrew

השואה – מבוא
פרופ' חוי דרייפוס
1882-0603 (תשע"ט)

שואת יהודי אירופה היא אירוע מכונן וקו שבר של ממש בהיסטוריה היהודית והעולמית. עצם התרחשותה העמיד סימני שאלה רבים לגבי תפישות מוסר וערכים בסיסיים, לגבי תפישות המודרנה וההשכלה ולגבי מהותם של האדם והעולם. האירועים שהתרחשו בתקופה זו טומנים בחובם סוגיות יסוד ביחס לחברה היהודית והפרט בתוכה, למהות החברה המערבית בעולם המודרני ולמפגש בין השניים; וכתוצאה מכך, לשואה יש השפעה מרחיקת לכת על המשפט הבינלאומי, על ההגות הפילוסופית, על הספרות ותרבות הזיכרון, האמנות הפלסטית ועוד. לא בכדי תופסת השואה מקום מרכזי בתודעה היהודית והאוניברסאלית והדיה עולים באופן ישיר ועקיף בשיח האקדמי, הפוליטי והחברתי, המתנהל ברחבי העולם. הקורס הוא הפקה של אוניברסיטת תל אביב ויד ושם – המרכז העולמי לחקר השואה.

הקורס 'תולדות השואה' בנוי הן על רצף כרונולוגי והן סביב מוקדים תימאטיים, וכל אחד מששת שיעוריו מהווה נדבך בהכרת התקופה תוך הצבת שאלות יסוד ביחס לאדם ולחברה בתקופת השואה. הקורס מורכב משני חלקים המשלימים זה את זה, ואשר עוסקים בנושאים הבאים:

Part 1: The Holocaust – An Introduction: Nazi Germany: Ideology, The Jews and the World
Part 2: The Holocaust – An Introduction: The Final Solution

הסרטונים מדברים אנגלית ומלווים בכתוביות בעברית. הקורס מוצע בפלטפורמת קורסרה. במהלך הצפייה בשיעור משולבות שאלות קצרות שנועדו לבדוק הבנה. השאלות מסומנות בפס צהוב בסרגל הגלילה, והתשובות עליהן נחשפות באופן אוטומטי לאחר המענה. כמו כן, בחנים מקוונים (Quiz) - בתום כל שיעור או כמה שיעורים על התלמיד לענות על בוחן מקוון. ניתן לחזור ולהשיב עליו ללא הגבלה. יש לענות על הבחנים עד יום לפני הבחינה (משקל כלל הבחנים הוא 20 נקודות מהציון הסופי. כל ציון עובר מקנה 5 נקודות). המבחן נערך בקמפוס והוא דו-לשוני – השאלות כתובות בשתי השפות והתלמיד יכול לענות בעברית או באנגלית, לבחירתו.

[רטון הסבר על הקורס](#)

חלק 1: גרמניה הנאצית, היהודים והעולם

שיעור 1: מהשנאה לליבה האידיאולוגית בשיעור זה ננסה להתעמק באידיאולוגיה הנאצית והמקום המיוחד של היהודים והיהדות בה. נדון גם איך הסבה המפלגה הנאצית את הדמוקרטיה הגרמנית של רפובליקת ויימאר למשטר טוטליטרי תוך תקופה קצרה ומה היה משמעותו עבור אזרחים יהודים ולא-יהודים.

שיעור 2: העולם והיהודים במלחמת העולם השנייה בשיעור זה ננסה לבחון את ההקשר הרחב יותר של השואה, ולמקם אותו בתוך המסגרת מלחמת העולם 2. באותו זמן נתייחס גם לעולם היהודי התוסס, שמצא את עצמו תחת השפעת הכיבוש הנאצי. מעבר לסוגיות ההיסטוריות נדון גם במגבלות התייעוד הקיים ובכללו התייעוד היוזאלי.

שיעור 3: תהום הבידוד - המבט של הפרט בשיעור זה ינסה לגלות היבטים שונים של החיים היהודיים לנוכח המדיניות הנאצית ובכללה: אות הקלון, הגטאות וההפרדה. כמו כן נדון במגוון תגובות ראשוניות של הפרט והחברה היהודיים כמו גם ההנהגה היהודית לנוכח מציאות של נישול ואפליה.

חלק 2: הפתרון הסופי

שיעור 1: הפתרון הסופי בשיעור זה נצביע על התהליכים התרבותיים והנפשיים ששללו את הדרך לרצח המוני, מקיף ושיטתי של יהודים

TEL AVIV אוניברסיטת
UNIVERSITY תל אביב

תכנית כלים שלובים

באירופה – כלומר, הפתרון הסופי. במסגרת שיעור זה, שתכניו קשים במיוחד, נעסוק במאפיינים השונים של אתרי הרצח ומחנות ההשמדה, ונציג היבטים נבחרים של הזוועות שהתרחשו בהם.

שיעור 2: תגובות יהודיות ולא יהודיות לשואה

הפעם ננסה לחקור את שאלת הידע והמידע שהתקיים בקרב יהודים ברחבי אירופה ביחס ליישום של הפתרון הסופי. לאחר מכן, נבחן מגוון תגובות של הקורבנות, האוכלוסייה המקומית ושל מבצעי ההשמדה.

שיעור 3: סיום המלחמה

ראשית השיעור מוקדש לתגובות לשואה של מספר גופים מרכזיים מחוץ לאירופה: היישוב היהודי בארץ ישראל, הוותיקן ובעלות הברית. אך מרבית השיעור מוקדש לאירועים שהתרחשו במהלך השנים האחרונות של השואה, ובכללה אסונה של יהדות הונגריה, כמו גם לשאלות של זיכרון, הנצחה ומחקר בעתיד.

במהלך הצפייה בשיעור משולבות שאלות קצרות שנועדו לבדוק הבנה. השאלות מסומנות בפס צהוב בסרגל הגלילה, והתשובות עליהן נחשפות באופן אוטומטי לאחר המענה. כמו כן, בחנים מקוונים (Quiz) - בתום כל שיעור או כמה שיעורים על התלמיד לענות על בוחן מקוון. ניתן לחזור ולהשיב עליו ללא הגבלה. יש לענות על הבחנים עד יום לפני הבחינה (משקל כלל הבחנים הוא 20 נקודות מהציון הסופי. כל ציון עובר מקנה 5 נקודות). מבחן סופי - המבחן הקובע את הציון הסופי בקורס הוא מבחן שנערך בקמפוס.

The Holocaust – An Introduction – Prof. Havi Dreifuss 1882-0603

The Holocaust was an inconceivable historical event, which forever robbed Western culture of its innocence. As civilized human beings, we fail to understand how events of such horror could have taken place, and how an idea so inhumanly warped could have spread like wildfire through an entire continent, instigating the systematic annihilation of millions of Jews. Tel Aviv University and Yad Vashem – the World Center for Holocaust Research, produced this free online course jointly. The course tracks the history of the Holocaust and has two parts in which the following themes will be covered:

Part I:

Week 1: From Hatred to Core Ideology

We will try to delve into Nazi ideology and the special place of Jews and Judaism in it. We will also discuss how the National Socialist Party converted the German Democracy of the Weimar Republic into a totalitarian regime within a short period, and its meaning for Jews and non-Jewish citizens.

Week 2: The World and the Jews in World War II

We will try to examine the broader contexts of the Holocaust and to place it, as part of World War 2. In this meeting, we will also refer to the vital Jewish world to be found under various Nazi occupations and influences.

Week 3: The Isolation Abyss - the Perspective of the Individual

We will try to reveal different aspects of Jewish life in the face of the badge of shame, ghettos and segregation, as well as the formation of individual, societies' and leader's reactions in the face of a consistent policy of dispossession and discrimination.

Part II:

Week 1: The Final Solution

We'll look at the cultural and mental processes that paved the way to the comprehensive and systematic mass murder of Jews in Europe – that is, the Final Solution. As part of this hard lesson, we will discuss the various characteristics of the murder sites and death camps, and reveal selected aspects of the horror that occurred in them.

Week 2: Jewish and Non-Jewish Responses to the Holocaust

We will try to explore questions regarding knowledge about the application of the Final Solution, as well as a variety of responses and annihilation of victims, local populations and perpetrators.

Week 3: The End of the War

We will dedicate this lesson to the events that occurred in the last years of the Holocaust, as well as questions of memory, commemoration and future research.

This online course is offered in an innovative, multi-level format, comprising:

- Comprehensive lectures by leading researchers from Tel Aviv University and Yad Vashem.
- A wealth of voices and viewpoints presented by guest lecturers.
- Numerous documents, photos, testimonies and works of art from the time of the Holocaust.
- Novel learning experience: Crowdsourcing – involving the learners themselves in the act of collecting and shaping information, via unique, exciting online assignments.